

Viena atostogų diena Žemaitijoje

MUMS RAŠO

Šiemet minimas poeto Vytauto Mačernio šimtmetis. Tad per vasaros atostogas neatsitiktinai aplankyta Žemaitija ir su šiuo poetu susijusios vietovės.

Plungės rajono Žemaičių Kalvarijos miestelis nuo seno garsus tuo, kad liepos mėnesį kone dvi savaites čia vykstantys Didieji Žemaičių Kalvarijos atleidai pritraukia minias tikinčiųjų, o pati šventovė yra gausiai lankoma Lietuvos ir užsienio turistų. Maldininkai apvaikšto Kryžiaus kelio koplyčias ir kitas žymias vietas. Miestelio centre stovi paminklas Motiejui Kazimierui Valančiui – Žemaičių vyskupui, švietėjui, rašytojui, istorikui, blaivybės sąjūdžio organizatoriui.

Šiek tiek toliau yra 2011 metais statytas koplytstulpis, įamžinęs 90-ąsias poeto Vytauto Mačernio gimimo metines. Visai čia pat ir atminimo lenta, kuri žymi Vytauto Mačernio žūties vietą.

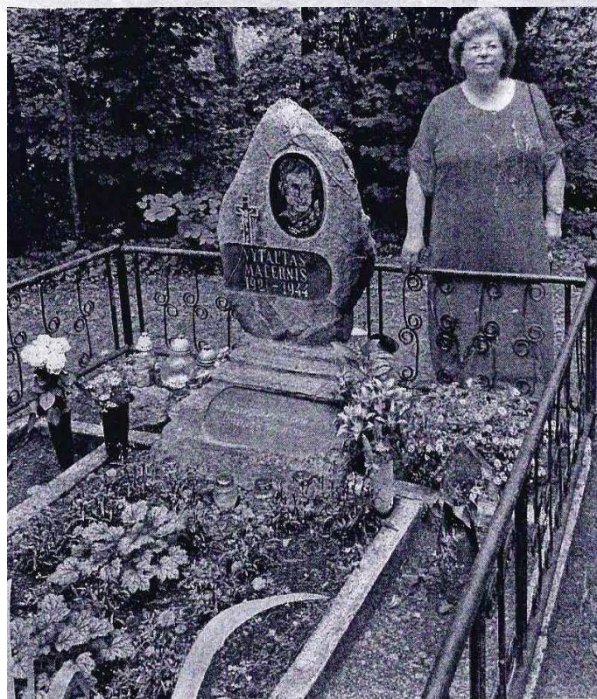
Jis 1944 metais spalio 7 dieną arkliu traukiama brikele iš savo gimtosios Šarnelės vyko į Žemaičių Kalvariją ir atsitiktinai žuvo nuo tuo metu iš kitos pusės išnirusio rusų tanko paleisto artilerijos sviedinio skeveldros. Arklys jį nebegyva parvežė į kaimynų kiemą. Palaidoti kapinėse Žemaičių Kalvarijoje buvo sudėtinga dėl ten prasidėjusių mūšių. Todėl V. Mačernis buvo palaidotas netoli savo gimtųjų namų, ant jo pamėgto, taip vadinamo, Žvyrynėlio kalnelio.

Vytautui Mačerniui atminti, 1987 metais Žemaičių Kalvarijos miestelyje, poeto Eugenijaus Matuzevičiaus iniciatyva, įkurtas muziejus, kuriame eksponuojamos V. Mačernio poezijos knygos, nuotraukos, dokumentai bei asmeniniai poeto daiktai. Už maždaug keturių kilometrų nuo Žemaičių Kalvarijos – V. Mačernio tėviškė Šarnelė. Ten

yra nuoroda poeto kapo link. Iki tos vietos reikia važiuoti 2 kilometrų žvyrkeliu. Privažiavus stovėjimo aikštelę informacinis stendas skelbia, kad toliau pusę kilometro reikės eiti pėsčiomis. Einant poeto gimtinės taku, galima atsisėsti ant suolų, paskaityti jo vizijas, kurios prie tako iškaltos akmeninėse plokštėse. Beveik kelio viduryje iš po žemių išteka Kerpauskų šeimos šaltinis. Juozo ir Adolfinos Kerpauskų šeima karo metais šlaite iškastoje slėptuvėje, rizikuodami savo vaikų gyvybėmis, slėpė ir gelbėjo nuo sunaikinimo kelias žydų šeimas. Apie anuomet Šarnelėje gyvenusius Kerpauskus byloja ir sodybos vietoje pastatytas paminklinis akmuo. Tako pabaigoje iš tolo matyti mediniai laiptai, kuriais užlipus ant Žvyrynėlio kalnelio ir rasime poeto Vytauto Mačernio amžino poilsio vietą. Kukliame, netaisyklingos formos lauko akmens paminkle įcimentuotos trys juodo šlifoto granito plokštės. Viršutinėje dalyje, ovalo formos plokštėje, iškaltas poeto portretas, o stačiakampėje plokštėje iškaltas įrašas: „VYTAUTAS MAČERNIS 1921–1944“ Apatinėje stačiakampėje plokštėje yra paties poeto žodžiai: „Tu, žmogau, gyvenimo išsilgęs / Amžino, – neamžinas esi“. Visa aplinka dvelkia ramybe ir susikaupimu. Ant kalnelio stovi du nedideli informaciniai stendai. Vienas skirtas V. Mačerniui ir jo šeimai. Jis atsuktas į jo gimtąją sodybą, kuri ir matyti už maždaug 300 metrų. Čia įdėta nuo seno šiose apylinkėse gyvenusių Mačernių buvusios sodybos schema. Yra trumpas poeto senelių ir tėvų bei valdomo ūkio pristatymas.

Dienos pabaigoje dar aplankytas ir Žemaitijos nacionalinio parko Gardų ozo pažintinis takas.

Audronė BUKIENĖ,
Subačiaus vyresn. bibliotekininkė

Audronio Bukio nuotrauka